

> Retouradres 20011 2500 EA Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

Staatsinrichting en Bestuur

Directie Constitutionele Zaken
en Wetgeving

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk

2023-0000136974

Uw kenmerk

Datum 8 mei 2023

Betreft Knelpunten mogelijke hardvochtigheden wet- en regelgeving

In deze brief informeer ik u over de uitkomsten van de uitgevoerde inventarisatie binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) van mogelijke hardvochtigheden in wet- en regelgeving. Dit naar aanleiding van de motie Ploumen/Jetten die de regering oproept wetten en regels door te lichten op hardvochtige effecten voor mensen en deze waar nodig aan te passen¹.

Ten behoeve van de inventarisatie zijn signalen opgehaald langs drie lijnen. Ten eerste is een brede uitvraag gedaan onder medewerkers van het kerndepartement en uitvoeringsorganisaties. De VNG is betrokken via een interdepartementale werkgroep. Ten tweede zijn signalen ontvangen via de rijksbrede internetconsultatie die door het ministerie is uitgezet en via gesprekken met stakeholders. Ten derde zijn diverse externe bronnen geanalyseerd op mogelijke knelpunten, waaronder publicaties van de Nationale ombudsman, het reflectierapport van de Raad van State en het jaarverslag van de Raad voor de Rechtspraak. De signalen die langs de verschillende wegen zijn opgehaald zijn waardevol en ik bedank eenieder die een bijdrage heeft geleverd aan de inventarisatie.

In de bijlage staat opgenomen hoe wij met de signalen aan de slag gaan, gegroepeerd in diverse categorieën. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen knelpunten die uit wetten en regels zelf voortvloeien of uit de uitvoering daarvan of uit een combinatie van beiden. Zoals blijkt uit het eindrapport onderzoek naar hardvochtige effecten van (de uitvoering van) de Participatiewet, de werknemersregelingen en de uitbetaling van het persoonsgebonden budget (pgb)², ontstaan (potentieel) hardvochtige effecten vaak niet door knelpunten in uitsluitend de wet- en regelgeving, of door knelpunten in uitsluitend de uitvoering. Ze zijn nauw met elkaar verweven. En ook de aansturing door het departement speelt hierin een rol, evenals de mensbeelden waar vanuit wordt gegaan bij de totstandkoming van wet- en regelgeving.³

¹ Kamerstukken 2020-2021, 35 510, nr. 24

² Kamerstukken II 2021/22, 29362, nr. 309.

³ Zie p. 8 van het onderzoek.

Verder is uitgegaan van de definitie van hardvochtige effecten zoals die eveneens voortvloeit uit het genoemde rapport, namelijk:

“Er is sprake van een hardvochtig effect wanneer het leven van (groepen) burgers door het handelen van de overheid (potentieel) wordt ontwricht.

Overheidshandelen gaat hierbij zowel om (stapeling van) wet- en regelgeving als om de uitvoering hiervan. Wanneer hardvochtige effecten optreden worden burgers veelal in hun bestaanszekerheid aangetast. Ook kunnen burgers op andere levensdomeinen ernstig in de problemen raken, bijvoorbeeld op het vlak van (geestelijke) gezondheid, werk, wonen, of persoonlijke relaties.”⁴

Hierbij plaats ik wel dezelfde kanttekeningen als de onderzoekers, namelijk dat of iets als hardvochtig wordt ervaren niet eenduidig is aan te geven. Het blijft een subjectief begrip waarvan niet op voorhand vaststaat welke situaties hier wel en niet onder vallen.

Daarnaast wil ik benadrukken dat het ministerie van BZK structureel inzet op een beleidscyclus waarin signalen over knelpunten gedeeld kunnen worden, gehoord en opgevolgd worden. Signaalmanagement, een realistisch mensbeeld in de verschillende fasen van de beleidscyclus en ambtelijk vakmanschap zijn hierbij van groot belang. Dit zal tot uitdrukking komen in de standen van uitvoering en de periodieke Staat van uitvoering die aan de Kamer worden verzonden.

Een aantal hoofdlijnen

Voor diverse aangedragen knelpunten en problemen zijn reeds oplossingen doorgevoerd of wordt al actie genomen middels aanpassingen in beleid, uitvoering en/of wet- en regelgeving. Hierbij vind ik het van belang dat decentrale overheden goed met wetgeving of beleid uit de voeten kunnen. Hiervoor is de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden ontwikkeld die in een gezamenlijk proces van vakdepartement, BZK en koepels inzicht geeft in de gevolgen van wetgeving of beleid voor decentrale overheden.

Een voorbeeld van knelpunten en problemen waarop aan oplossingen wordt gewerkt is de Wet basisregistratie personen. Gemelde problemen met betrekking tot deze wet zijn reeds opgepakt of worden nader bekeken vanuit het programma Toekomst Basisregistratie Personen (BRP) en de daarbinnen gehanteerde Ontwikkelagenda BRP⁵ alsmede in aanloop naar de voorbereiding van de ontwikkelwet BRP.

Een onderwerp uit de inventarisatie waarover meerdere signalen zijn ontvangen betreft huurtoeslag. Alle ontvangen signalen rond Toeslagen, waaronder huurtoeslag, worden interdepartementaal behandeld. Deze signalen zijn vaak gerelateerd aan meerdere financiële problemen die reeds bekend zijn en gaan over bestedingsproblemen in individuele situaties die niet enkel door huurtoeslag worden veroorzaakt. In het verbetertraject huurtoeslag probeert BZK met de Dienst Toeslagen te inventariseren hoe belangrijke knelpunten kunnen worden opgelost.

⁴ Definitie opgesteld door onderzoeksbureau Panteia, ten behoeve van een onderzoek naar hardvochtige effecten in diverse SZW-wetten (kamerstukken 2021-2022, 26 448 nr. 661).

⁵ Kamerstukken II 2020/2021, 27859, nr 146

**Staatsinrichting en
Bestuur**

Directie Constitutionele
Zaken en Wetgeving

Datum

Kenmerk

2023-0000136974

Een tweede onderwerp waarover meerdere signalen zijn ontvangen betreft huisvesting. Met het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap⁶ alsmede met het programma 'Eén thuis voor iedereen'⁷ worden die gemelde problemen opgepakt. Tevens worden de gemelde problemen met betrekking tot huisvesting opgelost met aanpassing van de Huisvestingswet 2014 die momenteel gaande is.

Een reactie op alle geïnterviewde knelpunten treft u aan in de bijlage.

Mede namens de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hanke Bruins Slot

⁶ Kamerstukken 2021-2022, 36 130, nr. 2

⁷ Brief regering programma Een thuis voor iedereen, 11 mei 2022, kamerstuk 32847, nr 883

Bijlage

Alle punten in deze bijlage zijn gecategoriseerd naar knelpunten, problemen en/of situaties waarvoor al een oplossing is (A), die waarvoor de oplossing al in gang is gezet of in gang gezet gaat worden (B) en die welke nog nader onderzocht moeten worden of waar geen acties zullen volgen (C).

Tevens begint elk punt met een korte verwoording van het aangedragen signaal, probleem, knelpunt en/of situatie. Vervolgens volgt de reactie hierop.

A - knelpunten, problemen en/of situaties waarvoor al een oplossing is

Signaal/probleem/knelpunt:

'Er is geen wettelijke mogelijkheid om af te wijken of flexibel te zijn met bewoning van recreatiewoningen, wat zorgt voor problemen bij minder draagkrachtige mensen en mensen in probleemsituaties'.

Reactie:

Het is mogelijk om permanente bewoning van een recreatiewoning toe te staan in strijd met de regels in het bestemmingsplan. Gemeenten kunnen dit toestaan door een gedoogbeschikking, het verlenen van een omgevingsvergunning en het doorvoeren van een bestemmingswijziging. Gemeenten die het bestemmingsplan streng handhaven worden door het ministerie gevraagd om 'met de menselijke maat' te handhaven. Daarnaast gaat het ministerie met de VNG in gesprek om te onderzoeken of er nog andere mogelijkheden zijn om ondersteuning te bieden aan kwetsbare mensen bij handhaving op permanente bewoning.

Signaal/probleem/knelpunt:

'De naleving van de woningwet die moet toezien op stedelijke vernieuwing. Er is onvoldoende controle op de woonkwaliteit. We hebben als corporatie geen middelen om de leefbaarheid voor buurten en haar bewoners te verbeteren'.

Reactie:

Vragen naar een goede woonkwaliteit voor mensen in kwetsbare posities in relatie tot stedelijke vernieuwing als ook huisvesting van kwetsbare personen worden opgepakt met het programma 'Eén thuis voor iedereen'⁸ en met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid⁹ die zich kenmerken door een integrale en interdepartementale aanpak. Eén thuis voor iedereen moet kwetsbare mensen een veilig (t)huis bieden. Het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid draagt eraan bij dat de leefbaarheid en veiligheid in de meest kwetsbare gebieden in Nederland in 15-20 jaar tijd op orde komt en het perspectief van de bewoners is verbeterd.

⁸ Brief regering programma Een thuis voor iedereen, 11 mei 2022, kamerstuk 32847, nr 883

⁹ Kamerstukken II 2021/22, 30995, nr. 100; Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, 4 juli 2022

Signaal/probleem/knelpunt:

'Slecht onderhoud van de sociale woningbouw. Wetten worden niet gerespecteerd'.

Reactie:

Het is bekend dat bij corporaties slecht onderhouden woningen voor komen. Meer inzet op onderhoud is daarom onderdeel van de prestatieafspraken met Aedes, Woonbond en VNG.

Ook wordt gewerkt aan het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap¹⁰ dat de positie van huurders moet versterken en de naleving van bestaande regelgeving moet verbeteren. Het onderhoud van woningen wordt hierbij betrokken.

Signaal/probleem/knelpunt:

'De huur van de sociale huurwoning gaat omhoog wanneer het inkomen boven een bepaalde grens komt ('scheefwonen'). Ook het recht op toeslagen vervalt dan. Wanneer het inkomen vervolgens daalt, bijvoorbeeld door langdurige ziekte, komt men in de problemen; De huur daalt dan niet mee'.

Reactie:

Door een huurverhoging kan de huur boven de grens voor huurtoeslag zijn uitgekomen. In de periode dat het inkomen van huurders te hoog is, hebben ze geen recht op huurtoeslag. Huurders komen opnieuw in aanmerking voor huurtoeslag als hun inkomen of vermogen weer daalt en ze weer aan de voorwaarden voldoen, als er ooit recht op huurtoeslag heeft bestaan op de desbetreffende woning.

De wetgeving bevat ook recht op huurverlaging voor huurders als het inkomen is gedaald. Huurders kunnen de verhuurder een huurverlaging voorstellen. Als de verhuurder niet instemt met het voorstel tot huurverlaging kan de huurder de huurverlaging afdwingen via de huurcommissie.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Vaak maakt de verhuurder geen beschrijving van de staat van de woning op. Bij oplevering van het gehuurde krijgt de huurder vaak meteen een hoge rekening van de verhuurder en geen kans om de woning zelf te herstellen'.

Reactie:

Als bij aanvang van de huur geen beschrijving van het verhuurde is opgemaakt, wordt op grond van de wet verondersteld dat de huurder het gehuurde correct heeft opgeleverd. Als de verhuurder het daar niet mee eens is, zal hij in een gerechtelijke procedure tegenbewijs moeten leveren. Slaagt de verhuurder hier niet in dan zal hij de schade aan het gehuurde, bijvoorbeeld de kosten van herstelwerkzaamheden, niet kunnen verhalen op de huurder.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Door ontbreken van een adresregistratie in de BRP komt een dakloze in de problemen'.

¹⁰ Kamerstukken 2021-2022, 36 130, nr. 2

'Iemand heeft geen formele huurovereenkomst, kan zich daardoor niet inschrijven bij de gemeente op een woonadres en daarmee geen aanspraak maken op schuldhulpverlening'

Datum

Kenmerk
2023-0000136974

Reactie:

Iedereen die langer dan 4 maanden gedurende zes maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet worden ingeschreven in de BRP met een woonadres. Gemeenten mogen burgers vragen stukken te overleggen ter bewijs van de juistheid van het woonadres. Gemeenten mogen het overleggen van bepaalde documenten, zoals huurovereenkomsten, echter niet als voorwaarde stellen voor de inschrijving op een woonadres.

Als er geen woonadres is, dient de gemeente de burger in te schrijven op een briefadres. Hierdoor kunnen ook dak- of thuisloze mensen ingeschreven worden. Het briefadres kan bijvoorbeeld het adres van een familielid of kennis zijn. Indien er geen briefadresgever is, moet de gemeente betrokkene ambtshalve inschrijven op een briefadres van de gemeente.

Hoewel gemeenten over het algemeen uitvoering geven aan de wet, worden burgers soms ten onrechte niet geregistreerd op een briefadres. Gemeenten worden door het ministerie gewezen op de verplichting tot het verstrekken van een briefadres bij het ontbreken van een woonadres en een briefadresgever.

Signaal/probleem/knelpunt:

Het in persoon moeten verschijnen bij de aanvraag van een paspoort en moeten afgeven van een foto, vingerafdruk en handtekening is voor sommige personen met bijvoorbeeld vergevorderde dementie of andere mentale en fysieke beperkingen een bezwaarlijke tot onmogelijke opgave.

Reactie:

Iemand die een paspoort aanvraagt moet in beginsel in persoon verschijnen en bij de aanvraag een foto, vingerafdruk en handtekening afgeven. Het in persoon verschijnen hoeft niet te gebeuren op bijvoorbeeld het gemeentehuis; gemeenten kunnen ook een huisbezoek afleggen voor de aanvraag en daarbij ook vingerafdrukken afnemen. Verder is in de regelgeving geregeld dat in bepaalde gevallen kan worden afgeweken van in de fotomatrix opgenomen acceptatiecriteria en kan in het paspoort worden vermeld dat de houder niet in staat is tot ondertekening. Ook voor het afnemen van vingerafdrukken zijn afwijkingen mogelijk. Gemeenten kunnen passend maatwerk bieden.

De kamer is op 6 januari 2022 (naar aanleiding van de motie Van der Plas over een wettelijke garantie op een huisbezoek) geïnformeerd over hoe gemeenten in de praktijk omgaan met huisbezoeken¹¹.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Medewerkers van het stembureau laten regelmatig niet toe dat mensen met een visuele beperking een begeleider meenemen'.

¹¹ Kamerstukken 2021–2022, 35 552 (R2148), nr. 10

Reactie:

Zelfstandig stemmen voor kiezers met een visuele beperking is moeilijk. Zij kunnen het stembiljet niet lezen en daardoor vaak niet zelfstandig invullen. Daarom mogen zij zich door iemand laten helpen bij het uitbrengen van hun stem¹². Dat is in de Kieswet geregeld (artikel J 28). Daarnaast maakt de Tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten het in de toekomst makkelijker voor onder meer kiezers met een visuele beperking zelfstandig te stemmen, omdat er bij het nieuwe model stembiljet eenvoudiger een mal en audio-ondersteuning beschikbaar kan worden gesteld.

Om te voorkomen dat stembureauleden de regels niet goed kennen of toepassen wordt voor elke verkiezing een instructie ontwikkeld voor stembureauleden die actief ter beschikking wordt gesteld aan gemeenten. Gemeenten hebben de wettelijke plicht stembureauleden te trainen.

De toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de Kieswet is een voortdurend punt van aandacht; het ministerie van BZK hecht eraan dat het kiesrecht en de uitoefening daarvan goed te begrijpen is voor elke burger.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Een nieuwe bewoner krijgt geen toeslagen omdat de oude bewoner zich niet heeft uitgeschreven'.

Reactie:

Als iemand zich niet laat uitschrijven op een adres kan dit problemen opleveren voor de nieuwe bewoner, bijvoorbeeld op het terrein van toeslagen. Als de gemeente een melding ontvangt dat een gegeven in de BRP mogelijk onjuist is, kan daarvan een aantekening worden gemaakt, maar overheidsorganen mogen het adresgegeven nog wel gebruiken.

Van belang is dat op 1 januari 2022 met de introductie van versie 3.14¹³ van het Logisch Ontwerp van de BRP voor gemeenten de mogelijkheid is geïntroduceerd om middels het opnemen van een bepaalde onderzoekscode in de BRP duidelijk te maken dat een vorige bewoner niet meer op het onderzochte adres woont, maar dat het onderzoek naar waar dan hij of zij dan wel woont, nog loopt. Hiermee kan alvast een "deelresultaat" worden vastgelegd vooruitlopend op het afronden van het adresonderzoek. Dit kan voor afnemers van de BRP aanleiding zijn om het gegeven waar de onderzoekscode is geplaatst in de BRP niet meer te gebruiken. Dit biedt afnemers de mogelijkheid om bij een dergelijk adresonderzoek de gegevens van deze vertrokken bewoner niet in de beoordeling te betrekken, terwijl de gemeente het onderzoek naar de nieuwe verblijfplaats van de vertrokken persoon zorgvuldig kan uitvoeren. Voorkomen moet immers ook worden dat personen te snel worden uitgeschreven uit de BRP; omdat dat ook tot problemen met bijvoorbeeld toeslagen kan leiden voor de persoon die uitgeschreven wordt.

¹² Kamerstukken II 2019/20, 35 300 VII, nr. 124, p. 27, Aangangsel II 2021/22, nr. 3520

¹³ Inmiddels is Logisch Ontwerp BRP, versie 4.2 van kracht dat de beschreven voorziening ook kent.

Via het Gebruikersoverleg BRP wordt gemonitord in hoeverre gemeenten en afnemers gebruik maken van het deelresultaat.

B - knelpunten, problemen en/of situaties waarvoor de oplossing al in gang is gezet of in gang gezet gaat worden

Signaal/probleem/knelpunt:

Een corporatie meldt meerdere problemen rond de huisvesting van arbeidsmigranten. De problemen betreffen het passend toewijzen, overbewoning en het verdienmodel voor uitzendbureaus. Gevraagd wordt om aanpassing van de Woningwet en de Uitzendwet.

Reactie:

Er lopen op dit moment twee wetgevingstrajecten die een aantal geschetste problemen adresseren en mogelijk kunnen oplossen; dit zijn de Wet goed verhuurderschap en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs. Na inwerkingtreding van de beide wetten zal worden geëvalueerd in hoeverre de aangegeven problemen zijn opgelost.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Er moet meer betaalbaar aanbod komen van kamers voor kwetsbare jongeren. De verhouding tussen inkomen en huisvestingskosten is een knelpunt voor het vinden van woonruimte en de beeldvorming rondom de kostendelersnorm een voor het vinden van onderdak binnen het eigen netwerk. Jongvolwassenen worden op straat gezet vanwege het gebrek aan maatwerk in de uitvoering van wetgeving'.

Reactie:

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt aan het verruimen van de bijverdiengrenzen in de Participatiewet zodat ook jongvolwassenen tussen 18 en 27 jaar in aanmerking komen voor een inkomensvrijlating voor de duur van 1 jaar, waarbij tevens de mogelijkheid wordt opgenomen tot verlenging van de vrijlating in individuele omstandigheden. Deze maatregel is onderdeel van het aanstaande wetstraject Participatiewet in Balans. Het streven is deze wet in 2024 in werking te laten treden. Het wijzigen van de kostendelersnorm zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten draagt bij aan het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongeren. Deze wijziging van de kostendelersnorm is per 1 januari 2023 in werking getreden. Zoals opgenomen in het coalitieakkoord verlaagt BZK de leeftijdsgrens voor jongeren van 23 jaar naar 21 jaar zodat jongeren vanaf 21 jaar in aanmerking komen voor huurtoeslag tot en met de maximum huurgrens.

Daarnaast is er het programma 'Een thuis voor iedereen' met als doel ervoor te zorgen dat er voldoende betaalbare woningen komen voor onder meer kwetsbare jongeren, met evenredige verdeling over gemeenten en met juist zorg, ondersteuning en begeleiding. Daarbij wordt ook ingezet op preventie zodat mensen niet (verder) in de problemen raken en geen onnodige woon- en zorgopgaves ontstaan.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Een huisvestingsvergunning kan alleen worden verstrekt aan mensen met een rechtsgeldige verblijfsvergunning of personen die Nederlandse nationaliteit hebben'.

Reactie:

Vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning moeten op een gegeven moment een verlenging aanvragen of een aanvraag voor een definitieve verblijfsvergunning indienen. Het verkrijgen van de vergunning duurt enige tijd, in verband met de werklast bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Gevolg kan zijn dat de vreemdeling zijn aanspraak op een huisvestingsvergunning verliest en daarmee de kans op het verkrijgen van een woning. Met de nu gaande aanpassing van de Huisvestingswet 2014 wordt dit probleem verholpen.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Er is onvoldoende aandacht voor ernstige en schrijnende gevallen bij de toepassing van de urgentieregeling voor de toewijzing van woningen'.

Reactie:

Om meer regie op de volkshuisvesting te krijgen is een wijziging van de Huisvestingswet 2014 in voorbereiding. Zoals in het programma 'Een Thuis voor Iedereen' is aangekondigd is het voornemen een verplichte urgentieregeling onderdeel te laten zijn van de wet. Een aantal categorieën van woningzoekenden die urgentie moeten krijgen zullen hierin verplicht worden voorgeschreven. Gemeenten beoordelen aan de hand van de omstandigheden van het geval.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Persoonlijke gegevens in het kadaster afschermen is een bevoegdheid die alleen kan toegepast worden bij mensen die van overheidswege beveiligd worden op grond van het stelsel bewaken en beveiligen'.

Reactie:

Iemand die zich onveilig voelt, bijvoorbeeld door werk in een TBS kliniek, kan niet zomaar zijn gegevens laten afschermen. Voor het afschermen van gegevens zijn er diverse maatregelen mogelijk. Door de minister van Justitie en Veiligheid is een wetsvoorstel ingediend dat het publiceren van persoonsgegevens strafbaar maakt. Andere maatregelen worden nog overwogen¹⁴. De Kamer zal daarover op een later moment worden geïnformeerd.

Signaal/probleem/knelpunt:

'De inschrijving van een kind met gescheiden ouders op één adres leidt tot onnodig ingewikkelde problemen in communicatie door instanties richting beide ouders en ingewikkelde en oneerlijke verdeling van kinderbijslag en toeslagen'.

¹⁴ Kamerstukken 2022-2023, 36 171 nr.13

Reactie:

Een kind van gescheiden ouders kan - net als iedereen - maar op één adres in de BRP staan. De BRP gaat uit van het feitelijke woonadres; dat is het adres waar het kind gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten.

Overheidsorganisaties staat het vrij om meerdere adressen van burgers te registreren in hun eigen registraties.

Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de voor- en nadelen van de mogelijkheid inschrijving op meerdere adressen mogelijk te maken; dit in het kader van de doorontwikkeling van de BRP waar dit punt is opgenomen op de ontwikkelagenda BRP¹⁵. Voor de zomer van 2023 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de ontwikkelagenda, en daarbij ook over dit punt.

Signaal/probleem/knelpunt:

In de Paspoortwet zijn weigeringsgronden opgenomen die van toepassing kunnen zijn bij de specifieke situaties identiteitsfraude door jongeren en invordering van achterstallige studieschuld van oud-studenten in het buitenland. Deze personen kunnen in het register paspoortsignaleringen (RPS) opgenomen worden. Als zij vervolgens een paspoort aanvragen, dan kan dat geweigerd worden. Klachten van burgers over weigering in verband met identiteitsfraude door jongeren betreffen de verschillende manieren van uitvoering hiervan door gemeenten en de proportionaliteit van de weigering een paspoort te verstrekken. De weigeringsgrond in verband met achterstallige studieschulden van oud-studenten in het buitenland wordt door oud-studenten in sommige gevallen ervaren als te dwingend om aan de eisen van DUO te voldoen ¹⁶.

Reactie:

De Nationale ombudsman heeft onderzoek gedaan naar signalering n.a.v. achterstallige schulden bij DUO. In het onderzoek van februari 2021¹⁷ worden de veranderingen sinds een eerder onderzoek¹⁸ in 2019 positief beoordeeld. De Nationale ombudsman komt in het rapport tot de conclusie dat DUO nu wel voldoet aan de invorderingsnormen van het behoorlijkheidskader zoals in 2019 door de Nationale ombudsman opgesteld. Dat neemt niet weg dat betrokken personen de signalering in RPS als onrechtvaardig of buitenproportioneel kunnen ervaren.

Er loopt momenteel een intern traject bij BZK naar het RPS dat meer inzichten kan opleveren in tekortkomingen van wet- en regelgeving en/of de uitvoering daarvan. Hierbij wordt breed gekeken naar alle weigeringsgronden. In het register

¹⁵ Kamerstukken II 2020/2021, 27859, nr 146

¹⁶ Hierover zijn eerder Kamervragen gesteld: Kamerstukken II 2022-2023, nr. 335 en Kamerstukken 2022-2023, nr. 1360.

¹⁷ <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/onderzoek/Rapport%20%5B2021-010%5D%20-%20Invordering%20studieschulden%20buitenland%20DUO.pdf>

¹⁸

https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/Rapport%20Invorderen%20vanuit%20het%20burgerspectief%20%28003%29_0.pdf

staan personen vermeld aan wie een paspoort¹⁹ kan of moet worden geweigerd, en personen van wie het paspoort vervallen kan worden verklaard. Verder kunnen bijvoorbeeld ook personen van wie het paspoort van rechtswege vervallen is, bijvoorbeeld door het verlies van Nederlanderschap, in het register worden vermeld. Dit register wordt beheerd door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). Aanleiding voor het interne traject zijn passages in het verslag van de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) waarin wordt aangegeven dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het evenredigheidsbeginsel, steeds leidend zijn bij overheidshandelen. Bij de uitvoering van wet- en regelgeving kunnen dan onbedoelde gevolgen worden vermeden.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Het gebruik van de Berichtenbox zorgt voor veel mensen voor problemen. Niet iedereen kan omgaan met digitale post. En het missen of te laat lezen van een overheidsbericht kan tot grote gevolgen leiden. Het is lastig of lijkt onmogelijk je overheidspost weer op papier te willen ontvangen. Digitalisering van dienstverlening is gericht op de efficiency van de overheid zelf; tekortkomingen ervan belanden als last bij de burger'.

Reactie:

Het gebruik van de Berichtenbox in MijnOverheid is niet voor iedereen even gemakkelijk, ook al maak je er gebruik van. Iemand die de digitale post voortaan op papier wil ontvangen kan dat in Mijnoverheid regelen en Logius heeft een telefonische helpdesk om daarbij te ondersteunen.

Het gebruik van MijnOverheid en de Berichtenbox is voor niemand wettelijk verplicht. Door diverse maatregelen is het aandeel niet geopende berichten in de Berichtenbox sterk gedaald.

Met de komende wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (MEBV) worden bestuursorganen verplicht burgers een notificatie (attending) te sturen zodra een bericht in de Berichtenbox is geplaatst, ondersteuning te bieden bij dienstverlening en in actie te komen als blijkt dat een notificatie niet is aangekomen.

Met meerdere maatregelen wordt tegemoet gekomen aan de praktische problemen die mensen met MijnOverheid/Berichtenbox ervaren:

- Als een bericht langere tijd ongelezen blijft, wordt er een herhaalnotificatie verstuurd.
- Bij notificatie-e-mails die niet afgeleverd kunnen worden, gaat Logius (verwacht medio 2024, na invoering wet MEBV), deze gebruiker een briefkaart versturen om hem hierop te attenderen.
- De Logius helpdesk ondersteunt de gebruiker bij het gebruik, bijvoorbeeld om de digitale bereikbaarheid uit te zetten, zodat men post van aangesloten organisaties weer op papier gaat ontvangen.
- Bij de Informatiepunten Digitale Overheid kan men terecht voor uitleg/hulp bij het algemene gebruik van DigID en MijnOverheid/berichtenbox.

¹⁹ Ook personen aan wie een Nederlandse identiteitskaart moet worden geweigerd omdat een verbod is opgelegd als bedoeld in [artikel 3 van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding](#), worden in het RPS opgenomen.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Als curator van mijn zus mag ik haar DigiD niet gebruiken. Door de regeltjes van de overheid word ik verhinderd om mijn werk, passend bij deze tijd, te doen'.

Reactie:

DigiD is persoonlijk en niet overdraagbaar. Dat is een belangrijk uitgangspunt en bedoeld om te voorkomen dat iemand anders namens jou kan handelen, zonder dat je het zelf weet. Nu is het nog niet mogelijk voor alle wettelijk vertegenwoordigers om met een eigen inlogmiddel digitale diensten af te nemen voor de persoon die hij of zij vertegenwoordigt. Daarin wordt verandering gebracht. Het is de bedoeling dat het vanaf 2023 gefaseerd mogelijk wordt voor wettelijke vertegenwoordigers om namens een ander langs digitale weg diensten af te nemen bij de overheid. Gestart wordt met professionele bewindvoerders en ouderlijk gezag, daarna volgen curatoren, familiair bewindvoerders en mentoren.

Signaal/probleem/knelpunt:

'De kieswet geeft niet alle kiezers met een beperking recht op assistentie in het stembokje'.

Reactie:

De huidige wet staat alleen assistentie in het stembokje toe aan kiezers die vanwege een lichamelijke beperking niet zelfstandig kunnen stemmen. Er is een wet in voorbereiding die experimenten mogelijk maakt om ook kiezers met een verstandelijke beperking te assisteren in het stembokje.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Caribische burgers hebben geen Burgerservicenummer (BSN) en kunnen daardoor minder goed gebruik maken van diensten van de overheid'.

Reactie:

De meerderheid van de bevolking van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) beschikt inderdaad niet over een BSN en ondervindt daar nadeel van; het huidige niveau van overheidsdienstverlening, zowel online als offline, blijft achter. De invoering van het BSN in Caribisch Nederland is inmiddels in voorbereiding²⁰. Het BSN wordt uiterlijk in 2025 geïntroduceerd voor burgers in Caribisch Nederland. Benodigde wetsvoorstellen en de technische implementatie worden voorbereid. Daarnaast wordt geregeld dat aan studenten die vanuit alle zes de Caribische eilanden in Nederland gaan studeren een BSN wordt verstrekt voor ze naar Nederland komen. De AMvB die dat mogelijk maakt is op dit moment bij de Raad van State aanhangig voor advies en treedt naar verwachting op 1 juli 2023 in werking. DUO kan dan studenten registreren als niet-ingezetenen in de BRP, waarbij de studenten een BSN verstrekt krijgen. Technische implementatie zal gereed zijn in 2024.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Er ontbreekt een Wet gelijke behandeling op Caribisch Nederland'.

²⁰ Zie Kamerstukken II 2021/22, 27859, nr. 157, p.2

Reactie:

Op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) zijn de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb), de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz), de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid (Wgbl) en de Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen (Wgb m/v) op dit moment niet van toepassing. De Kamer is toegezegd dat een verkenning naar deze wetgeving zal worden gedaan; deze is 23 januari 2023 naar de Kamer gezonden²¹. Resultaat daarvan is dat een wetsvoorstel in voorbereiding is genomen om over te gaan tot het integraal invoeren van de gelijkebehandelingswetgeving op de BES.

Signaal/probleem/knelpunt:

Vermeende discriminatie bij het toepassen van artikel 8 van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp).

Reactie:

De Raad van State heeft in een uitspraak over artikel 8 Wbmgp aangegeven dat het beleid dat erop gericht is om de instroom van huishoudens zonder inkomen uit werk te beperken in bepaalde aangewezen gebieden geen discriminatoir karakter heeft²². Deze maatregel biedt gemeenten de mogelijkheid om selectieve woningtoewijzing toe te passen in kwetsbare wijken en zo bij te dragen aan een sociaaleconomisch meer evenwichtige bevolkingssamenstelling en een beter perspectief voor bewoners.

In de Wbmgp zijn diverse bepalingen opgenomen zodat gemeenten eventuele hardvochtigheden kunnen wegnemen en rekening kunnen houden met de menselijke maat (maatwerk).

In de huidige criteria van artikel 8 is er een onderscheid tussen woningzoekenden zonder inkomen uit werk, die al zes jaar of langer in de regio wonen, en die er korter dan zes jaar wonen. Alleen de laatste groep wordt door de maatregel geraakt en dat kan ook gevolgen hebben voor nieuwkomers. Daarnaast hebben de betrokken gemeenten in het kader van de landelijke evaluatie aangegeven dat artikel 8 aanpassing behoeft voor een effectievere uitvoering²³. De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening is voornemens om de Wbmgp aan te passen aan de hand van de evaluatie van deze wet, waarbij bovenstaande overwegingen ook kunnen worden betrokken.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Veel aanvragers van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen krijgen een afwijzing omdat de vermogensnorm in de bijstand en voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verschilt. Verhoog die laatstgenoemde norm'.

²¹ Zie Kamerstukken, 32600 IV, nr. 47

²² ECLI:NL:RVS:2022:363 d.d. 9 februari 2022.

²³ Rapport 'Selectieve woningtoewijzing; landelijke evaluatie van artikel 8, 9 en 10 van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, RIGO, 29 maart 2021; Kamerstukken II 2020/21, 33 340, nr. 24.

Reactie:

Gevraagd wordt om de vermogensnorm voor lokale heffingen te verhogen²⁴ als ook om deze gelijk te stellen aan die van de bijstand²⁵.

De vermogensnorm in de bijstand en voor kwijtschelding van lokale heffingen verschilt inderdaad. Dit komt doordat lokale heffingen en de bijstand van aard verschillen. De bijstand is een vangnetregeling, waarmee mensen kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan. De lokale belastingen daarentegen betaalt men voor het gebruik van overheidsdiensten zoals de riolering en het ophalen van huisafval. De kwijtscheldingsregeling van lokale belastingen is dan ook niet bedoeld opdat mensen in hun noodzakelijke bestaanskosten kunnen voorzien; daarvoor is de bijstand bedoeld. De kwijtscheldingsregeling voor lokale belastingen is bedoeld voor de situatie dat een belastingschuldige zijn belastingschuld écht niet kan betalen.

Op 17 september 2022 is de ministeriële Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden (Stcrt. 2022, 23803) met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2022 in werking getreden. In deze regeling is gemeenten, provincies en waterschappen de mogelijkheid gegeven om de algemene vermogensnorm voor kwijtschelding van lokale heffingen voor echtgenoten met maximaal € 2000 te verhogen. Voor alleenstaanden bedraagt de verhoging van de vermogensnorm 75% van de verhoging die de provincie, gemeente of het waterschap voor echtgenoten hanteert. Voor alleenstaande ouders bedraagt de vermogensnorm 90% van de norm die de provincie, gemeente of het waterschap voor echtparen hanteert. Deze verhoging biedt mensen de gelegenheid om een financiële buffer te hebben om plotselinge financiële tegenvallers op te vangen.

Het verhogen van de vermogensnorm voor lokale heffingen tot de bijstandsnorm wil het kabinet graag in breder verband beschouwen. Het kabinet wil daarom eerst de resultaten van de in februari 2022 gestarte Werkgroep IBO Sociale Zekerheid afwachten alvorens op deze motie te reageren. Deze werkgroep onderzoekt hoe het stelsel van de sociale zekerheid vanuit het perspectief van burgers vereenvoudigd kan worden. Dit zou kunnen leiden tot adviezen over harmonisatie van begrippen en normen in de sociale zekerheid. Het IBO wordt naar verwachting in het voorjaar van 2023 aan de Kamer aangeboden.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Kom met een campagne klantgerichtheid/klantvriendelijkheid en bouw in regelgeving een modus in om in praktijk voorkomende gevallen een 'ontsnappingsweg uit knelpunten' te volgen'.

Reactie:

Er lopen diverse initiatieven om de dienstverlening van de overheid in zijn algemeenheid te bevorderen. Deze initiatieven worden omschreven in mijn brief

²⁴ https://pure.hva.nl/ws/files/4825029/2018_Inventarisatie_schuldenwetgeving_def.pdf

²⁵ Kamerstukken 2020-2021, 24 515, nr. 590

'Acties kabinet bevorderen menselijke maat' en daarbij behorende bijlage.²⁶ In die brief wordt ook ingegaan op het vergroten van mogelijkheden in regelgeving om maatwerk te kunnen verlenen.

Voor het verbeteren van de klantvriendelijkheid en klantgerichtheid stimuleren wij de inzet van instrumenten uit het project Passend Contact met de Overheid en werken wij aan een Loketfunctie waarbinnen er extra aandacht is om burgers met complexe of meerdere hulpvragen adequaat te helpen. Ook helpen we overheidsorganisaties om de beleving van mensen, bij de dienstverlening die ze van de overheid ervaren, onderdeel te maken van hoe organisaties dienstverlening verbeteren en ontwerpen.

Daarnaast zetten wij in op meer proactieve dienstverlening waarmee burgers actief op hun rechten en plichten worden gewezen.

Tot slot ondersteunen we organisaties door daar waar het goed gaat de lessen op te halen en voor bredere adoptie te delen. Zoals bij de invoering van de uitgebreide Zorgplicht Awb, waarmee bestuursorganen verplicht worden om mensen ondersteuning te bieden die geen digitaal contact met de overheid willen of kunnen hebben.

Hoewel het nooit volledig te voorkomen is dat mensen te maken krijgen met een bejegening die zij als onprettig ervaren, wordt met deze initiatieven beoogd om dit zoveel mogelijk te voorkomen.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Het overschrijden van de termijnen rond de verlening van een omgevingsvergunning wordt algemeen geaccepteerd. Procedures moeten haalbaar en efficiënt zijn'.

Reactie:

In een reguliere procedure onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) leidt overschrijding van de beslistermijn tot een vergunning van rechtswege, behoudens enkele uitzonderingen. Bij een uitgebreide procedure kan wel sprake zijn van overschrijding van de beslistermijn. Daarop is de regeling voor dwangsom bij niet tijdig beslissen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

Onder de nieuwe Omgevingswet zal zowel op de reguliere als uitgebreide procedure de regeling voor dwangsom bij niet tijdig beslissen van toepassing zijn. Een aanvrager kan bij termijnoverschrijding het bestuursorgaan in gebreke stellen en zal bij verdere overschrijding een dwangsom verbeuren.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft het actieplan Versnellen van processen en procedures opgesteld. Dit actieplan betreft een verdere uitwerking van actielijn 2 uit het programma Woningbouw 'Sneller van initiatief naar realisatie' dat zich richt op het versnellen van processen en procedures voor woningbouwprojecten, waarbij zowel aandacht is voor de

²⁶ Brief van 11 juli 2022. [Kamerbrief over acties kabinet bevorderen menselijke maat wetten en regels](#) | [Kamerstuk](#) | [Rijksoverheid.nl](#)

voorbereidings-, besluitvormings- en bezwaar en beroepsfase. In dit kader zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd naar mogelijkheden om processen en procedures voor woningbouwprojecten te versnellen.

De in beeld gebrachte versnellingsmogelijkheden, die tot een aanpassing van de Omgevingswet en Awb kunnen leiden, worden nader onderzocht en uitgewerkt. Op korte termijn zullen een aantal versnellingsmogelijkheden in het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting worden opgenomen (dat naar verwachting in februari 2023 in consultatie zal worden gebracht). Op middellange termijn zullen haalbare en wenselijke voorstellen worden opgenomen in een nieuw wetstraject.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Maak regelgeving met betrekking tot mantelzorgwoningen minder complex, geef gemeenten meer beleidsruimte voor maatwerk'.

Reactie:

Vergunningvrije bouw- en gebruiksmogelijkheden voor huisvesting in verband met mantelzorg zijn in 2014 in het Besluit omgevingsrecht opgenomen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden deze mogelijkheden overgeheveld naar het gemeentelijke omgevingsplan. Gemeenten kunnen de mogelijkheden dan desgewenst via een wijziging van het omgevingsplan weer veranderen en zo meer inspelen op de lokale situatie.

C – knelpunten, problemen en/of situaties die nog nader onderzocht moeten worden of waar geen acties zullen volgen

Signaal/probleem/knelpunt:

'Een sociaal zwak, alleenstaand persoon die hennep gekweekt heeft in een woonhuis wordt voor 5 jaar uitgesloten voor een andere huurwoning en komt daardoor de knel'.

Reactie:

Het Rijk kent geen wet of regel die voorschrijft dat woningcorporaties huurders 5 jaar moeten of mogen uitsluiten na hennepsteelt. Er is sprake van beleid van de corporatie, al dan niet in samenspraak met de gemeente. Het is aan hen om in het geval van een schrijnend geval een andere afweging te maken.

Signaal/probleem/knelpunt:

'In geval van multiproblematiek is er vaak een woning nodig, maar als iemand niet voldoet aan de voorwaarden dan vervalt het recht op een voorrangsverklaring'.

Reactie:

De Huisvestingswet 2014 geeft mogelijkheden aan gemeenten om in vergaande mate zelf hun voorrangs- en urgentiebeleid vorm te geven. Hierbij kan er ook voor gekozen worden om urgentie te verlenen indien maatwerk daarom vraagt. Een gemeente mag er voor kiezen dat niet te doen, wat kan betekenen dat iemand met multiproblematiek die een woning nodig heeft niet aan de door de

gemeente gestelde voorwaarden voldoet waardoor het recht op een voorrangsverklaring vervalt.

Signaal/probleem/knelpunt:

'In de proeftijd bij hospitaverhuur kan de verhuurder de overeenkomst zomaar beëindigen. Daardoor beginnen huurders geen toetsingsprocedure bij de Huurcommissie'.

Reactie:

Het feit dat hospitaalhuurders minder snel zijn geneigd om hun aanvangshuur te laten toetsen (binnen de aanvraagtermijn van de eerste zes maanden van het huurcontract) is net als bij generieke tijdelijke huurcontracten aannemelijk aangezien er geen sprake is van huurbescherming in de eerste negen maanden. Inderdaad kan de hospitaverhuurder de huur tijdens de proeftijd van negen maanden zonder opgave van redenen opzeggen. Dat neemt niet weg dat een hospitaalhuurder ook na de eerste zes maanden alsnog een toetsingsprocedure kan beginnen, als de huurprijs hoger is dan de maximale huurprijsgrens op basis van het woningwaarderingssysteem. De huurder zal hiervoor dan een huurverlaging voorstel aan de verhuurder moeten doen, dat eventueel af te dwingen is via de Huurcommissie. Een dergelijke huurverlaging kent dan geen terugwerkende kracht tot de ingangsdatum van het contract. En hospitaalhuurders met een tijdelijk huurcontract van maximaal 2 jaar kunnen ook na negen maanden en zelfs na afloop van het huurcontract nog een toets van de aanvangshuurprijs bij de Huurcommissie aanvragen, tot zes maanden na afloop van het tijdelijk huurcontract. Een eventuele daaruit volgende huurverlaging werkt wel terug tot de ingangsdatum van het huurcontract.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Artikel 7:249, lid 2 BW (toetsing aanvangshuurprijs) is niet duidelijk geformuleerd en lijkt – terwijl dit niet het geval is - de toetsing van onzelfstandige woonruimte na het einde van het huurcontract uit te sluiten. Daarnaast sluit de bepaling de toetsingsmogelijkheden uit voor huurders die 3 tot 5 jaar huren'.

Reactie:

Iedere huurder van woonruimte kan binnen zes maanden na het ingaan van de huurovereenkomst de aanvangshuurprijs laten toetsen door de Huurcommissie. Verduidelijking op het punt of dit ook geldt voor huurders die tijdelijk onzelfstandige woonruimte huren zal worden meegenomen in de beleidsvorming over tijdelijke huurcontracten. Huurders van een onzelfstandige woning die voor een langere termijn dan twee jaar huren kunnen de aanvangsprijs van hun huurovereenkomst niet na afloop van hun huurcontract laten toetsen door de Huurcommissie. Een langere termijn hanteren dan twee jaar is vanuit uitvoerbaarheid en rechtszekerheid niet wenselijk. Het toetsen van een situatie van vijf jaar terug is ingewikkeld. Er kunnen grote financiële gevolgen voor een verhuurder ontstaan als over 5 jaar met terugwerkende kracht huur wordt terugbetaald. Huurders van onzelfstandige woningen (kamers) kunnen gedurende hun gehele huurcontract een huurverlaging afdwingen als de huurprijs hoger is dan de maximale huurprijsgrens op basis van het woningwaarderingssysteem. Maar dan

Datum

Kenmerk
2023-0000136974

voor de toekomst (via een huurverlagingsvoorstel en eventueel af te dwingen via de Huurcommissie), niet met terugwerkende kracht tot de ingangsdatum van het huurcontract.

Signaal/probleem/knelpunt:

'De bepaling in lid 1 van artikel 7:271 BW (einde huur) is zeer onduidelijk geschreven en wordt daardoor veel ten nadele van de huurder geïnterpreteerd'.

Reactie:

Een minimumduur in een tijdelijk huurcontract is niet toegestaan, dat is wettelijk verankerd in artikel 7:271 BW. Maar er is onduidelijkheid met betrekking tot het aangaan van een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd en de daarbij geldende minimumduur. In lagere rechtspraak wordt regelmatig aangenomen dat het aangaan van een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd met een minimumduur van maximaal twee jaar mogelijk is. Dit punt vereist nader onderzoek.

Signaal/probleem/knelpunt:

Iemand geeft aan gescheiden te zijn en voor de gevonden woonruimte huurtoeslag te hebben gekregen, maar deze toeslag na 2,5 jaar weer te moeten terugbetalen na waardeestijging van het virtueel vermogen (huis en effecten).

Reactie:

Wie over een aardig vermogen beschikt, komt inderdaad niet voor ondersteuning in huurlasten in aanmerking. De progressiviteit van het stelsel, de bepaling van de draagkracht en de vermogenspeildatum van 1 januari van het kalenderjaar zijn voor alle Toeslagen geregeld in de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen (AWIR).

Er bestaat een uitzondering voor de situatie waarin de fiscale partners geen, of niet het gehele jaar, toeslagpartner voor de huurtoeslag zijn en de huurder het recht op huurtoeslag verliest door overschrijding van de vermogensgrens als gevolg van de tot stand gekomen onderlinge verhouding van de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen in de aanslag inkomstenbelasting. De Belastingdienst/Toeslagen mag dan uitgaan van een zodanige toerekening van de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen dat bij belanghebbende geen sprake meer is van een overschrijding van de vermogensgrens. Hierdoor kan de huurder die daartoe een verzoek heeft ingediend zijn recht op huurtoeslag behouden (Verzamelbesluit Toeslagen, Stcrt 2022, 17645).

Signaal/probleem/knelpunt:

'Zieke, bejaarde ouders kunnen hun gescheiden kind niet in huis nemen omdat ze dan hun huurtoeslag kwijtraken'.

Reactie:

Mantelzorgers die op hetzelfde adres wonen als degene voor wie zij zorgen, komen in een aantal gevallen in aanmerking voor 'Bijzondere situaties voor de huurtoeslag'. Hierom kan de toeslagontvanger verzoeken. Mochten deze bijzondere situaties niet van toepassing zijn dan telt de persoon van de mantelzorger wel mee in de berekening van de huurtoeslag.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Maak het mogelijk dat huurtoeslag ook tijdelijk mag gelden voor vakantiewoningen'.

Reactie:

Er is geen recht op huurtoeslag als een woning onderdeel uitmaakt van een vakantiebestedingsbedrijf. Voor sommige vakantiewoningen is er wel recht op huurtoeslag, bijvoorbeeld als uit het bestemmingsplan blijkt dat de woning permanent mag worden bewoond en deze ook feitelijk permanent wordt bewoond. Ook bij gedogen door de gemeente kan er wel recht zijn op huurtoeslag voor vakantiewoningen.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Aanpassing van de huurtoeslag als je iemand (tijdelijk) laat inwonen, weerhoudt mensen ervan een dakloze tijdelijk in huis te nemen. Creëer een mogelijkheid dat de huurtoeslag tijdelijk buiten beschouwing kan worden gelaten in gevallen van (dreigend) dakloosheid'.

Reactie:

Als er sprake is van kortdurend logeren is er geen enkel effect op de huurtoeslag. Bij langer verwacht verblijf is het voor de nieuwe bewoner verplicht de verhuizing naar dit adres door te geven aan de BRP.

Afhankelijk van het inkomen/vermogen van degene die zich inschrijft en de samenstelling van het gasthuishouden kan dit dan effect hebben op de huurtoeslag van het gastgezin.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Registratie van gegevens in de BRP op basis van een getekende verklaring onder ede maakt het vrijwel onmogelijk op een later moment deze geregistreerde gegevens nog te wijzigen'.

'Verkeerde gegevensregistratie in een officieel document uit het land van oorsprong maakt het onmogelijk de gegevens in de Nederlandse registratie aan te passen'.

Reactie:

Onder 'wijzigen' of 'aanpassen' wordt in dit verband verstaan: 'corrigeren' of 'rectificeren'. Diverse ervaren problemen ten aanzien van registratie zullen worden geanalyseerd in aanloop naar de voorbereiding van de ontwikkelwet BRP. Gegevens die op grond van een verklaring onder ede zijn opgenomen kunnen gerectificeerd worden op grond van een sterker document.

De Wet Basisregistratie Personen (BRP) bevat voor burgerlijkestaatgegevens een rangorde van documenten waaraan gegevens kunnen worden ontleend voor opname in de BRP. Het verzoek om rectificatie kan worden gedaan, maar de bewijsdrempel hiervoor ligt hoog en niet voor iedereen is het even makkelijk om bewijsstukken te verkrijgen van de administratie uit het land ontstaan waar de gegevens zijn ontstaan of om de geregistreerde gegevens te weerleggen. De wet BRP bevat bepalingen om zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit voor te leggen aan de Commissie van advies. Beslissingen op rectificatieverzoeken zijn verder Awb-besluiten waarbij rechtsbescherming open

staat. Voor de zomer van 2023 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de ontwikkelagenda BRP, en daarbij ook over dit punt.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Het kan gebeuren dat een kiezer eerst zelf stemt en vervolgens niet meer een volmacht stem kan uitbrengen'.

Reactie:

Kiezers worden er op de stempas over geïnformeerd dat een volmachtstem alleen kan worden uitgebracht tegelijk met de eigen stem. Ook het stembureau kan de kiezer hierop wijzen; de instructie daarvoor staat in de standaard-instructie die het ministerie ter beschikking stelt aan gemeenten.

Signaal/probleem/knelpunt:

Iemand ontvangt zijn stempas niet door falende postbezorging.

Reactie:

De kiezer die onbedoeld geen stempas per post thuisbezorgd krijgt, heeft tot daags voor de stemming de gelegenheid om aan het gemeenteloket een vervangende stempas aan te vragen. Gemeenten waar grote groepen kiezers geen stempas hebben ontvangen sturen die kiezers meestal een nieuwe pas zonder dat daar actie van de kiezer voor nodig is.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Iemand kan voor een ander een stempas aanvragen, waardoor die ander niet meer kan stemmen'.

Reactie:

In de wet is geregeld dat bij de aanvraag van een vervangende stempas een kopie moet worden overlegd van een geldig identiteitsdocument.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Het intrekken van een stem is niet mogelijk'.

Reactie:

Het klopt dat een eenmaal uitgebrachte stem niet meer kan worden ingetrokken.

Signaal/probleem/knelpunt:

'In grensregio's kan sprake zijn van negatieve grenseffecten voor burgers door verschillen in regelgeving met de buurlanden'.

Reactie:

In de totstandkoming van nieuw beleid en regelgeving wordt ten behoeve van kwalitatief goed beleid en regelgeving de eis gesteld om grenseffecten in kaart te brengen, ook wel 'grenseffectentoets' genoemd. Om de toepassing van de grenseffectentoets (inter)departementaal te stimuleren en in te bedden in beleids- en wetgevingsprocedures worden o.a. (inter)departementale trainingen en workshops georganiseerd. Het is namelijk

belangrijk dat men (inter)departementaal bekend raakt met deze relatief nieuwe kwaliteitseis. Daarnaast wordt deze kabinetsperiode gemonitord en geëvalueerd in hoeverre en op welke wijze deze leidraad wordt toegepast door beleidsambtenaren en wetgevingsjuristen.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Voorkeursrechten worden gevestigd en bestemmingsplannen vastgesteld met het oog op onteigening van woningen'.

Reactie:

Het voorkeursrecht wordt niet gevestigd en bestemmingsplannen worden niet vastgesteld met het oog op onteigening.

Het voorkeursrecht geeft de gemeente een eerste recht op koop op het moment dat eigenaren vrijwillig tot verkoop willen overgaan. De koop vindt altijd plaats tegen de marktwaarde van de woning.

Onteigening kan pas plaatsvinden als er een (nieuw) bestemmingplan is en de eigenaar niet aan de realisatie van de daarin opgenomen bestemming medewerking wil verlenen. Voorafgaand aan onteigening moet de onteigenaar voldoende pogingen doen om er met de woningeigenaar uit te komen. Bij onteigening is het uitgangspunt de marktwaarde van de woning, maar daarnaast heeft de onteigende recht op aanvullende schadevergoeding.

Signaal/probleem/knelpunt:

'Door kleine administratieve fouten kan een bestuursorgaan besluiten tot verlies van een verleende subsidie'.

Reactie:

Met als doel misbruik te voorkomen kan op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht een verleende subsidie worden ingetrokken of lager worden vastgesteld indien onvolledige of onjuiste gegevens zijn verstrekt. Vooral bij schaarse subsidies (waarbij er minder subsidie beschikbaar is dan is aangevraagd) moet het bestuursorgaan streng zijn, omdat anders partijen die geen subsidie hebben gekregen benadeeld worden. Voor de subsidieontvanger zijn er diverse waarborgen. Zo behoort bij de intrekking van een subsidie een evenredigheidstoets plaats te vinden.²⁷ Dit betekent dat de gevolgen van de intrekking niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met de intrekking beoogde doelen. Hierover overweegt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State "dat in het geval dat de subsidieontvanger niet de juiste gegevens heeft verstrekt, een afweging zal moeten worden gemaakt tussen het belang van handhaving van de verplichting om de juiste gegevens te verstrekken en de gevolgen van de gehele intrekking van de subsidie voor de ontvanger. Daarbij zijn tevens de ernst van de tekortkoming en de mate waarin deze aan de ontvanger kan worden verweten van belang (Kamerstukken II 1993/94, 23 700, nr. 3, p. 74)."²⁸ Daarnaast geldt

²⁷ Deze toets vindt plaats op grond van artikel 3:4 Awb.

²⁸ ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4291.

**Staatsinrichting en
Bestuur**
Directie Constitutionele
Zaken en Wetgeving

een hoorplicht. Het bestuursorgaan moet de subsidieontvanger in de gelegenheid stellen in een zienswijze te geven voordat een nadelig besluit wordt genomen.

Datum

Signaal/probleem/knelpunt:

'Spreiding van de betaling van de aanslag gemeentelijke belastingen zou het financieel makkelijker maken'.

Kenmerk
2023-0000136974

Reactie:

Het kan zijn dat een gemeente bij de aanslag van gemeentelijke heffingen de optie om in meerdere termijnen te betalen niet aanbiedt. Een gemeente kan in de eigen verordening zelf de betalingstermijnen vaststellen. Gemeenten treden tegenwoordig vaak actief in overleg met inwoners met betalingsachterstanden en/of problemen.